

Салийнааччулар санга дьинэр киириэхтээх
олуохтоохтору кытта

СВАЯ ТУЪЭРИЛИННЭ

Республикабытгар сыл аайы хаарбах дыһалэри көтүрүү программалар олохторун, санаа дыһалэр тутуллалар. Бу үтүс сылларга ирдэһишэ экиһистээбэт буолбут, аларийнай туруктаах дыһалэригэр ололорбут дыһонно "харыҥага тыһытты сырдых кэриэти" тейаллах үөрүү буолуой. Ол бөһүр туһунанна муус устар 13 күнүгэр Чурапчыга ыһтыллыттыбэт дыһал буолар. Ол курдук, Ленин аатынан уулусса 91, 93 нүмэрдээх дыһалэригэр аттыгар санаа таас дыһа бастааны сыһытты түһэрин сыһа-туома ыһтылынна. Үөрүү-түһүтү быһылыга бу дыһаҥ кыргыһахтээх олохтоохтор, улуустуу, республикабыт сирэй салайааччылар мунуу-буулар.

Алтысчыт Николай Федоров аал усту оттон, айах туту-
тутун киниз удуус баһылыга Андрей Ноговицын, СР ту-
тууга уонна архитектураҥа министиэрин бастаы: сол-
дутаачыга Павел Аргунов, улуус Муныаһын председа-
тега Василий Гудяев, Чурапчы наһилиэтин баһылыга
Стелан Саргыдаев уонна олохтоохтор ааттарылтан Петр
Лонтинов свая түһэр сиргэр манньагыт бырахтышар.
Ой киниз дахсун ытыс тыаһын ортогулар свая оһунтун
булга Салтыы Андрей Ноговицын, Павел Аргунов, Васи-
лий Гудяев, Стелан Саргыдаев тыл эгиттэр. Киһилэр бу
дүкк уонна да атын тутуулар иһонин сайдыыны
тутууларын, саага сархастары саһыларын баһыстыт-
тар. Саага тутуулар дүкк сыйаа, сирдүк буһарылар
баһрдылар. Петр Лонтинов олохтоохтор ааттарылтан ре-
сулсука, улуус, наһилиэк салааттылар маньаах үлэни
ыһпалларылар мыхтанна.

Түмүккө бастагы саяа аттылар уопсай хаартыскага түстүлөр. Очтон эшилл санга дыйзе кырээччилер күлүүс тута туралларын хаартыскага түһэрээхпит дигэн билэ эрдээхпит.

Елена МАКАРИНСКАЯ

Муус устар 11 күнүгэр улусе дьаһалтатын муһуһахтыыр саалатыгар улусе баһыһыатын коллегиятын уһараттаах муһуһа буюла. Түорт бөһуруоһе көрүлүһе. Муһуһаы улусе баһыһыа А. Т. Ноговицаһ саһаһаһыта.

Бастакы "2014 жыл бастакы кварталдын түмүгүнөн бородоуусубаны өсөруу сүрүн салааларыгар уонна өсөну өсөрүүтэ быһааннар туһунанларын туһунан" баштуруоска информация үлүүс даһалаттагы физический-экономикай управленийны начальнига Т. Т. Брызаева өсөрдө. Көрдөрүү барыта 19 көрүнгө өсөһүдүннэ, ол ичингэр төлөбүрдэх өсөһү өсөрүү юдыришана. Итиэртэн юкитини уонна бурдуктан өсөһүдлар астары тоһору быһаана 89,1 % быһах арыйтын өсөрүү 63,0 %, үгү туттарыт 76,8 % тээрүдүлүннэр, быһаана мөһүт кирбиһ төһүдүдүбүтэ.

[illegible]

Килимд сөгхүүтултар бышан туул-
батах биригчидэтин Маарыкчаан-
наары ПО салайаачьта Г. В. Смирни-
ков нэшилэктэргэ килимд астааһына
аччаабыгынан быһаарар. Итэнэ
нэшилэктэ аччааһына улахан оруу-
ду ылар. Холбоур, Чакыр, Хайахсыл
нэшилэктэритур күнгэ 60-70 бу-
хаанга килимд атылланар, иттичэ
көрдөбүлээхтөр. Онон нэшилэкт аайы
бизиргэз үлэлтөр уустугуругу. Ту-
тан олоруу (спержание) ороскуотун,
үдэлиттэр хамэастарын итинник
сөгхүү таһаарынан кыһан саппа-
р.

СЫЫППАРА ЧУОЛКАЙ, ДЫНГНЭЭХ БУОЛУОХТААХ

тара өйдөнөр. Ошон ийнсиктиг изилдиктери холбогдогон боксерианы үлгүлөргө бышкананайыт дегээ. Аны, биір өттүнүн ылан көрдөжө, улуус изилдөөнүгө аччаабата. Бары келизби силлэр. Бышан изилдөөнө көрдөбүлүгөр олодуран оңошудубут. Манна эмиз баар балайынан сыйлапаранан дегендиктиг көрдөрүлүбөтөс. Калобур, улуус келилгөр үлгүлөр, албох келилгөр оңорон атылалыр "Золотой колос" боксерианы үлгү келилгөрүлүбөтөс.

Арьсныг онгоруу, үүтү тутарыг
былгана тулбалтаа "Турагчы" ТХПК
салайааччы Н. А. Арожаков байн-
арыгтынан, ынах хойт төрөхүнтүн
сүбээстээхт. Бу куннэргэ төрүк
эбилэр. Үүтү туттарыгтан ары
онгоруулуга быһаччы сүбээстээх.
Ары онгору сыахтар үлэниргэ бо-
лэмээр, үлэниргэ бааллар.

Тазеуурлах өгнүүг онгоруу булаана туулбут эзэрий, сыйппараларта эмиз злбох зыйгыгх үесүүру. Билэрийн курдук, саамай злбох үбү-харчыны өгө онгоруутуттан тахиситар киллэралээр Кинилэр үлэлээр, төгө үбү ниллэрбинтэрэ информацияга нэстүбэтэх.

[illegible]

Бу боптуруоһу түмүгүүрүтэр А.Т. Ноговицын сыһынара чуолкай, ырыһылы нэрлэрэр буолуохтаах диэтэ, улуус экономиката сайдыыта итинтэн быһаччы сибээстэрин биллэртэтэ.

Ихэнх "Улууусаг общественнай барээдэи харьстааһынга үлэни тэрийни" болгуруоска информацияны общественнай барээдэи харьстааһынга полция начальнигын солбуувааччы С.

Н. Егоров онгогд. Кийн хэнийнх сэл-
ларга улуусаа бууруу онгогуу эжилт
турарын бэлтгэлтэ. Итиг ачгынгаа,
багстан туран, аныг, хордбулга эг-
гэгэглтэр техникчсэйг ньмалар баар
буулгуулаар оруулнаах буулгунг этгэ.
Ордук албох нэгдлэннэлэж
бөхүлэгтэртэ, чулаан улуус юуви-
гэр итгэн юуэр камералар турууруу-
лалалар наадатын, кэм ирднхн буул-
гугун этгэ. Ити бэрэгднх нэгдлэгвээр
тутгуулаарыг, сорокшлгынг, буу-
руу онгогууруу арылбаа улаханынх
комолонхүгэтэх. Мамалга баярайах
онгог атылалан туруурага үн бу-
луутуу улахонг этгн кэлдэрэ.

Общественная бороздгий харьгтаахыг буурйу оюуулуудуун хажна буулбайа эрдэтэй сэрэтэр, оюуулуудыг ур урлээр наадата бэлэтэнэ. Манайха уруусу илгүтэр ДНД-лар, таахарьстын сууттар урлээр тохуу хуус буулбайа, бу общественнэй тэрилталар урлаларын өвөрхсүтэжэ эхилбээ.

Чурагчиг лэлхилдэгэр ырааһырды, тулсаран огоруу (благоустройство) үлэлэр ыгытлыгытаран туһунан информацийны нэлхлжэ баһылыга С. А. Саргыдаев огтордо. Ырааһырды үлэлэрнэгэр ижэн ылдаах былан бигэр-гэнэн, үлэ ыгытлылар. Рейдэлэр огторхуллаллар. Сайнгы ылдарга тулсаран огорууга былан ыгытлы-нан үлэ ыгытлыава. Эпиг ыгытлы-нан огторхулдубуту харыстааһыгга үлэлхэгэр, анал хараһылары хамна-стаан тугтарга сүбэлэнэ.

Төрдүү үнэмт. Чуралчмы улууһугар электростанциялары өрөмүсүлөөлөгөн бытыллар үлэлэр тустарынан. Чуралчытаары РЭС начальнига В. Ф. Барашков информациялаата. Линияларга санга опаралары түрүөрүү, подстанциялары уларьтыы, о. д. а. былааннаммыт үлэлэр былан быһыктынан берен иһэллэрэ билингэнэ.

Алексей СЛЕПЦОВ.

Республика сайдытын тосхоллоро

"Схема-2020" иккис тыңнын ылар

(Инаглинсайдаагы чох комплексын, "Мирнэй - Сунтаар - Ньурба
уот ситимин тутууну түргэтэтэр сорук турда)

16 пүүнтэй 7-тэ туолахуйт

2012 снл атырдах айын 8 күнүнээри муниах түмүтүнүн хамсаанһын барьыт. Тоһо да уус-тутуу бааллары үрдүгүн, Бер-канит - Томмот - Дьоктуускай тэ-мэр суол тутуулуута түмүтүнүн-ахтэхэ. Олүөнэ эрүс нөгүө муоста тутуутун боллурбуоһа сыарыһан эрэр. "Хальма", "Лена", "Бүлүү" федеральнай суоллары тупса-рыы 20 млрд. солк. үбүлүмөнт. Быйыһыттан хоту улустарга 15 аэропорду санардыһа 26 млрд. солк. таһса суумалаах үп көрүлүбүт. Тийсииттэн регион иһилэр самолёттар көтөр буолуу-лар. Сотору кэминан Томтордоһу сэдэс металллар савһаастаах сир-тэ аукцион ыһтыһалара быһаан-натар. Саха сирин арһааны уопһа соһуруу өтүгүн кэин ситимһа ыһта холбуур уос динията тутуулуубут. Уопһайынан, "Схеһа-2020" олоһ-хо 2006 сылтан киириэтигитан ба-лодай регионнаары бородууһта 25% улааһпыт.

2012 сны агьардах ийын 8 күнүдэри муһнаах боротокулун 16 пуумуттан сэтгэлэ ситэрилибит. Бичиглэбиз пуун улэрэ сүлдэр. Арай түртт пуун сорудара туолбатах. Бу "Схема-2020" үбүлэлэһинин кылта сибээстээх болтурос, Канкуннаары ГЭС, Дикуускайга тамояна поһун ураты экономикаһай зоналары туһуула, итэһинэ электронэнергетикаһи сайһаннары кэлмисэ программаталлар сэтгээх быһаа-

рыи ылышлыбатах. Тиксии аэропордугар тиздилэбит сурдах ситэри туолбатах. Көтүүлэр сөрөгүллүбүтүгэрин үрдүкүн, оборона министирисиябэс аэропорт көтөр баһаһатын реконструкциятын ылыта илэс.

"Схема-2020" чарчигтанин уонна РФ Президентин Далнай Восток сайынгалар бизрэгт соруудахтарын ситиһэр иннинтан Егор Борисов бастаан уочаратта. ах тутуах болууруостарынан Саха сирин Согууру этүүн кэлииник сайыннары" уонна "Томпогоду хайа промышленный оройуонун кэлииник сайыннары" инвестиционнай бырайыактары аартаталамта. Ол курдук, Индустриальдаар "ах комплексын" уонна Таскыйадаар ГОК инфраструктураларын тэрийиингэ - тииһэр суол уонна уот дэһиһилэрин тутуу үбүлээһинин түргэтэр сирүүгү туруордо. "2018 сылга доҕри Далнай Восток уонна Байкал регионун сайыннары" федеральнай программалар кэннөрүү хоһон бизрэгитэр бу объектары учуоттуурга этии онордо. Муһаах кыттаахтыктаах бу саппаастаах сирдэри тутууа таһаарыы 2016 сылтан хойутааһыны суох барыштааһын мыллытат.

Президент Егор Борисов "Федеральный компания ЕЭС" инвестицияларын 2014-2018 жылларга "Нергоситавы" ГРЭС - Алдарав Кураанах - Төмөт -

Майа" үрдүк күүрүүлэх ситими "Якутскиэнерго" АК ситимизер холбоонуну уонна "Дальний Востокгады энергетической компания" ААО инвестпрограмматтар "Сунтаар", "Нурба" подстанциялардаах Мияэрий - Сунтаар - Нурба" үрдүк күүрүүлэх ситим тутулуутуну уонна Ленский, Педдүүд подстанцияларыттан кыһаах күүрүүлэх ситимнэргэ көһүүтү үбүлээһини туруоруута. Маны таһынан электроснабжениккэ хардарыта субсидиялааһыны суох оҕоруута федеральнай коьияктан республикага үп көрүдүүтэ наадаһын ыйда.

Егор Бориков: "Азия", "Алдан" уонна Зелений Мыс - Чукотка автономнай уокурутар дьэри кыра-ныккыс учаастагар "Аристов" регионнаагы суоллары уонна Кыһыл Сыыр - 84 км" магистральный газс ситимин объектары тутууну "2018 сылга дьэри Дальний Восток уонна Байкал регионун экономической уонна социальной сайдыыта" федеральнай программалар киллэринини көрүлээтэ. Олунтатары уу суолун байсейынар оруну дириктэтэр флот састабын күүһүрдүүнү уонна арктичеснай улуустарга оттук-энергетикэ ресурстарыгар 4 тыһ. титэргэз суох таһаары улар "ерус-муора" кылаастаах суудуулары федеральнай бюджет уонна бюджет таһынаагы источниктар суоттарыгар тутан биэрэллэр турсуохта.

"Трансстрой" бэрэбхэрсэнн
ааһаа

Беркажит - Томмот - Алдараа Бастгах хайрхасгатайгай тиймэр суол тутуугун генеральной бадарзэгчигэ "Транстрой" компания ылыммыт эбэлхэтэистивбатин болдырор толорботого Оюуох арас биревиниин төрүөт оһостор. Бу түмүгэр туһанааннах объект 2013 сыл бүтүүттүгэр үлээр кирээхтээргэ тардылган хаалгыта. Инньэ тыһаң, республика Президең Егор Боржов генеральной бадарзэгчигэ уларьытар түһүһүн боппуруоһу туруорар. Мамбаха, хата, "РЖД" ААО Алдараа Бастгах дэри тиймэр суол тутулуугун тийээр тиэрлэргэ, элииртиһағы сугурга балэмиз биллэрлэ. Республика салалтата бу этти күд-үсөөк буюсу дииң көөрөр. "РЖД" тутууну бүтүрөн баран, угсунаа сырлы-айаң барьытын туһага таһаарыа турдаа. Ол эриэри, бырайыағы салгыһа инниги "Транстрой" компания даһьыһыгар боробирээс ыһтыһыллара усодьста. Аркадий Дворкович "Транстрой" компанияра сыйһааннааң чуластаағы кэмгэ хамьыһыа тэрийэ оһсон, бу тутууга үесэсибит хаһылалны борабирээлэргэ уонна ол түмүгүнэн даһаал ыларга соруудахтаа.

Ити курдук, республика ага баһыштың туруоруулары учу огташтылан, кийрикти ээилеширин РФ Вице-премьеры Аркадий Дворкович федеральный уорган-нарга орудук биертэлэтэ, ошон "Схема-2020" иккис тыянын булан эсео ичин ыкташтыбыт.

СЕРГЕЕВНА ДАНИЛОВА

Республикабыт Президентэ Егор Борисов Саха Республикатын стратегическай сайдыытын боһуруостарын РФ Прaвительствотын таһымыгар сыл бастакы кuartальгар көрүүсүх диэн РФ Вице-премьерэ Аркадий Дворковичка этиһэлэх тахсыбыта. Итинник көрүлээһини киин ааспыт сыл ахсынньы 12 күнүгэр өтөрүтэ.

Аркадий Дворкович бийн Президентийн этгитин үйлдэн, бу сотутуаарыг Москвад СР нхрмтүгүлээх куустарин, транспортын, энергетикэтин кхлнхн сайыннарарыг анализлах мууныг ылтта. Бу ийнэн 2012 снл атырдыгх ылын 8 куустэр "Схема-2020" программэ бастаы учарата хайдах туолбутун тухунан ырыгн туардаахтар. Ол экспэитэг федеральной, республикатаары правительство члнннэрэ, госуларственный уонна чааһылай инхестордун култыгынн ылыбгытара. Ити сағана андойдутаары үл кризисин содултан сорох инхестордун бастаы бхыманнаре уларыан, кээсэ бырайыак далгырата ыланан хаалгыта. Дүүүлэлини түмүгүнэн 16 пууннаах боротокүөл бигэрэбхэлэ.

Од хэмтэн нэмгүү 1 сая 7 тий ааха охсубут. Бу сарынга биедэгт мунхынха федералнай министрисибэлэр, ведомстволар бэрэст-бигтэлгера, РФ Правительствын аппаратын элжитээх удһингитэр, "АЛРОСА" АҚ, "РЖД" ААО, "РАО ЭС Востока" ААО, "Газпром" ААО, "Внешэкономбанк" салайааччылара сырлтылар.

Г.Г. МАКАРОВА,
улуустабы ИМК специалиһа,
д-уулуур субо чилиһна.

